

Els complements del nom

ÒSCAR PALAZÓN

XII Premi 7Lletres, 2017

Pagès editors
LLEIDA, 2018

Incapaz de diferenciar claramente entre palabras y objetos, el salvaje imagina, por lo general, que el eslabón entre un nombre y el sujeto u objeto denominado no es una mera asociación arbitraria e ideológica, sino un verdadero y sustancial vínculo [...] El hombre primitivo considera su nombre propio como una parte vital de sí mismo.

James GEORGE FRAZER

EM DIC PAQUI. SOC LA NOIA A LA QUAL MAI no demanaràs, per exemple, ei, què et sembla si quedem dissabte per anar al cinema? En cap moment no et passarà pel cap, ni tan sols en somnis. Perquè, a qui se li acudiria convidar-me a sortir? A ningú. És normal: et moriries de vergonya. No cal ser gaire espavilat per endevinar les llambregades que ens dedicarien els vianants si ens veiessin junts. Primer es fixarien en mi i tot seguit en tu, amb perplexitat, incapaçs d'entendre res de res. I aleshores, un cop arribessin a la conclusió que sí, que realment caminem l'un al costat de l'altre —que ni tu m'estàs avançant ni jo t'estic avançant—, l'esguard se'ls clivellaria. Sí, els seus ulls desorbitats i al·lucinats fluctuarien. Es tractaria d'una alteració gairebé imperceptible, és veritat, però inequívoca per a qui se sent observat. I és que ara ja no es preocuparien de dissimular. Enfavats, ens contemplarien sense contemplacions. Oblidarien per complet que renyen els seus fills cada vegada que els molt mal educats miren així els desconeguts. Fins i tot m'atreviria a pronosticar que dos o tres s'aturarien al bell mig de la vorera per poder seguir millor la nostra trajectòria, girant el coll talment un periscopi fins que

desapareguéssim del seu camp de visió, engolits per una cantonada o un autobús. I, així mateix, no em costa gens imaginar la pel·lícula que aquests dos o tres transeünts visionarien a la pantalla de la seva imaginació durant tot el recorregut. Allà —rere la buidor insípida de les seves pupil·les, al fons dels seus cervells idiotitzats—, hi apareixerien les escenes més repugnants que hagin presenciat en ses vides. I malgrat la curiositat malaltissa que hi sentirien, segur que al mateix temps intentarien arruixar-les com si fossin mosques. Però no podrien desempallegar-se'n. L'atracció per l'obsenitat seria molt més forta i continuarien fitant-nos sense por, amb la seguretat que, cada cop més lluny d'ells, ja no podríem increpar-los, insultar-los o agredir-los per pocavergonyes. Sí, continuarien fitant-nos amb una ganyota de fàstic congelada al llavi superior que ja no els caldria ocultar, resistint-se a desenganxar-ne els ulls. I això és el que hi veurien. Jo a la dreta, trotant amb l'elegància d'un pingüí per tal de no quedar-me enrere, i tu a l'esquerra, amb una samarreta ajustada que confirma les hores que passes al gimnàs i deixa entreveure els tatuatges que et decoren els braços (uns braços que mai no m'estrenyeran contra el teu pit, uns tatuatges la geometria dels quals mai no resseguiré amb la punta dels dits). Això és el que hi veurien. Així és com ens mirarien. Manifestarien els mateixos símptomes que detecto als rostres dels clients del supermercat tan bon punt m'hi descobreixen. No importa si són homes, dones, grans o joves. La reacció és invariable. En primer lloc s'hi produeix l'ensurt, i tot seguit una ombra de vacil·lació, una vacil·lació que només dura un instant, els pocs segons que necessiten per determinar que, com que a la meva caixa hi ha menys gent que a la resta, no val la pena fer-hi

cua més estona del que aconsella la paciència. Aquí no s'estila la política d'Ikea, on et paguen un esmorzar si el temps d'espera ultrapassa els minuts promesos. Per tant, no tenen altre remei que triar-me. I en l'endemig es dediquen a espiar-me. Es pensen que estic massa ocupada passant els productes pel lector de codis de barres i no me n'adono, però s'equivoquen. Encara que no els vegi, puc clissar-ho tot. Sé que es demanen com és possible que m'hagin emplaçat aquí precisament, de cara al públic. Sé que es pregunten si l'encarregat s'ha begut l'enteniment o què, si no és conscient que l'únic que aconseguirà amb aquesta decisió políticament correcta però mal meditada és perdre clientela en benefici de la cadena de supermercats de la competència, amb aquelles caixeres que porten un escot de vertigen i van pintades com putes. I també sé que de tant en tant desvien la mirada i la dirigeixen cap a les caixes adjacents per fixar-se en la quantitat de productes que hi ha als altres carrets, en la perícia del client a l'hora d'obrir i omplir les bosses de plàstic, en les evolucions de la cinta transportadora. Fan càlculs a corre-cuita per tal de determinar si guanyaran alguna posició canviant de caixa, amb la mateixa barreja d'ànsia i mala llet que es dibuixava a la cara del pare quan hi havia retencions a l'autopista i havíem de moure'ns-hi a pas de tortuga. L'esperança és l'última cosa que es perd, diuen, i ells ho saben a la perfecció. Pretenen evitar que les meves mans engrapin el seu menjar. No volen córrer el risc que els toqui la mà accidentalment quan em lliurin la targeta de crèdit. Temen haver d'intercanviar amb mi les frases de rigor, ja que ignoren si seran capaços de mirar-me als ulls. Però, alhora, no estan disposats a perdre el temps col·locant-se al final d'una cua més

llarga que aquesta. Això és el que deuen repetir-se en el moment de rendir-se. Bip. Bip. Bip. Bip. Això és el que deuen repetir-se tot comprovant que la distància que ens separa és cada vegada més curta. Bip. Bip. Bip. Bip.

Em dic Paqui. Això és el que diu la placa que duc a la solapa de la brusa de l'uniforme. Encara que, si ho prefereixes, pots dir-me vaca, foca o bola de greix. O paquiderm, que és el que van lladrar-me uns nois l'altre dia des d'un cotxe en marxa. Suposo que anaven amb les finestretes abaixades, o que les van abaixar mentre s'hi acostaven. El cas és que, quan van arribar a la meva alçada, van disminuir la velocitat sense que hi advertís la seva presència i ho van deixar anar de cop. Ho van deixar anar com qui llença una pedra a un gos. Paquiderm, van bramar. I és clar, jo em vaig girar. Pensava que em cridaven pel meu nom. Però quan vaig adonar-me que només havien pronunciat la meitat de la paraula, que encara hi faltava una altra síl·laba, ja era massa tard. Van accelerar fent xerricar els pneumàtics i es van perdre en el trànsit del carrer. Van deixar-me allà plantada, mig estabornida per l'ensurt i el desconcert, sense cap possibilitat de preguntar-los per què fugien pixant-se de riure. En aquell moment no vaig entendre res. No va ser fins l'endemà, quan vaig buscar la paraula al diccionari, a la biblioteca del Centre Cívic, que vaig adonar-me'n. Paquiderm. Un altre epítet per afegir a la llista. Però no passa res. Hi estic acostumada. Ja no recordo quan va ser la primera vegada que algú va dir-me el nom del porc. Tinc la sensació que el menyspreu de la gent m'ha acompanyat sempre. Ha crescut amb mi, talment un quist que ha augmentat de pes i volum i s'ha endurit amb el pas dels anys. Forma

part del meu organisme. No sé concebre la meva existència sense. Tanmateix, no sempre ha estat així. Al principi... bé, al principi tot plegat era més difícil. Afortunadament ja fa temps que m'hi avinc. Ara puc aclucar l'ull sense haver de recórrer als tranquil·litzants. Ja no busco excuses per quedar-me reclosa a casa. Fins i tot hi ha moments en què no hi penso. O sigui que pots dir-me balena, sac de carn o culgrossa. Pots dir-me com més t'agradi. No et preocupis, que no m'enfadaré. Segur que al teu institut hi havia algú com jo. Segur que aleshores —quan l'assetjament no es deia assetjament, quan encara no era un problema escolar i, per tant, no calia anomenar-lo— tenies un company de classe que coixejava o quequejava i tu li feies la vida impossible pel simple fet que no encaixava en els teus cànons de perfecció. Te'n recordes? Mai no et va delatar. Mai no va explicar-ho, ni als professors ni als pares. Va aguantar les burles, els clatellots i les traveses sense dir ni piu. Fins que un bon dia, de la mateixa manera que havies decidit que t'hi acarnissaries, vas optar per deixar-lo en pau. Potser te'n vas cansar. O tal vegada vas trobar una altra víctima, algú amb una tara física o psíquica més greu. Siguí com siguí, aquell alumne coix o quec va deixar d'existir. Es va tornar invisible. Es va transformar en allò en què m'he transformat jo. En una persona transparent a través de la qual observes el món. Algú a qui mai no demanaràs, posem per cas, ei, què et sembla si quedem divendres per anar a aquell bufet oriental que acaben d'obrir a la carretera de Salou? En cap moment no et passarà pel cap, ni borratxo. Perquè, a qui se li acudiria convidar-me a sopar? A ningú. T'entenc perfectament: et moriries de vergonya. No cal ser gaire llarg per vaticinar què faries a l'hora de les postres, quan

jo tornés a la taula ben proveïda (amb dos flams, un tall de pastís de xocolata, quatre o cinc litxis i una terrina de crema amb galeta inclosa). Tot eixugant-te els llavis amb el tovalló, anunciaries que anaves un moment al lavabo. I t'aixecaries atropelladament, ensopegant amb la taula i fent caure un got. Aquest seria el petit detall que revelaria les teves veritables intencions. Però jo no mouria un dit. Ni em giraria. Romandria asseguda tot enderrocant un dels flams amb la cullereta per no esclafir a plorar. Sabedora que, mentrestant, al meu darrere, tu ja t'estaries dirigint cap a la sortida. Sabedora que, en aquell precís instant, jo ja hauria quedat reduïda a un trofeu de pa sucats amb oli, a un premi de consolació que no consolaria ningú, a una màcula en el teu currículum de claus de cap de setmana. En qualsevol cas, a partir d'aleshores seria un motiu de vergonya que no hauria de conèixer ningú. O potser sí. Tal vegada em convertiria en l'anècdota que reservaries per a les sobretalles etíliques amb els teus col·legues. Perquè, al cap i a la fi, un cony és un cony. O no? I perquè volies saber què se sent, què collons! De fet, justificaries la teva tria dient que ja estàs fart de les ties convencionals. I hi afegiries que ara només t'interessen els casos més extrems. I aleshores els anunciaries la teva nova fantasia. Però els hauries de corregir a l'instant perquè t'haurien entès malament per culpa de la trompa que portarien. Els hauries d'aclarir que no, que no vols fer una putada a ningú. El que desitges, continuaries, és enrotllar-te amb una paia sense cama o sense braç. Fer-ho amb una amputada, hòstia, amb una amputada, diries. I allò els provocaria un atac de riure incontrolable. Es descollonarien de l'ocurrència. Repetirien la paraula entre renills i esbufecs, de la mateixa manera que repetirien la frase final d'un acudit boníssim.

Aquesta obra ha estat guardonada amb el XII Premi 7Lletres, 2017, organitzat pel Centre Municipal de Cultura de Cervera i el Consell Comarcal de la Segarra. El jurat estava format per Emili Bayo, Xavier Vidal, Anna Sáez, Ramon Badia i Eloi Planes.

© del text: Òscar Palazón Ferré, 2017
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2018
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: febrer de 2018
ISBN: 978-84-9975-930-2
DL L 29-2018
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

—| imprès a **lleida** |—

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.